• Eftersänd fri premielista
Spar Edra kuponger
The Royal Crown Soap Co. Ltd.
654 Main Street, Winnipeg

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ROYAL CROWN SOAP
Prov. Librarian dec. 19 Winnipeg

ARG. (YEAR) 27. LÖSNUMMER 5 CENTS. WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 9 OKTOBER, 1919. LÖSNUMMER 5 CENTS. No. 41

Kompassen Runt.

Politisk Veckorevy.

Europas kolnöd. — När löftena skola realiseras. — Ett kompromettérande rykte.

Aldrig någonsin förut, ej ens under krigsåren, har kung Kols suveräna makt över det modärna samhället så tydligt framträtt som under dessa dagar. Det är nu ej enbart de med hänsyn till bränsletillgången länge så vanlottade neutrala småstaterna som jämra sig över rådande kolbrist. Även i de stora kolproducerande länderna, England och Tyskland, ljuder samma klagolåt. Om ej den tyska kolproduktionen kraftigt ökas inom de närmaste månaderna, stå vi inför hela vårt lands fullständiga sammanstörtande, säga tyskarna. Kunna vi ej lösa vårt kolproblem på ett tillfredsställande sätt och detta utan dröjsmål, kunna vi lika gärna begå industriellt självmord med detsamma, heter det från engelskt håll.

Medan kriget ännu varade, regleradeS kolproduktionen och transporten av de militära myndigheterna, som med sina kraftmedel höllo det hela i gång. När freds tillståndet inträdde hoppades man överallt att det fredliga arbetet med kraft skulle återupptagas och därmed också den över hela världen rådande kolbristen så småningom avhjälpas. Som nogsamt känt, inträffade motsatsen. Den psykiska depressionen efter de många fasansfulla krigsåren har bland annat tagit sig uttryck i en motvilja mot ordnat fredligt arbete, som närmar sig själssjukdom och som synes vara ofantligt smittosam. Långvariga och upprepade strejker ha oroat såväl segrarne som de besegrade, och den överallt inträdda produktionsminskningen har i eminent grad gjort sig märkbar just vid kolgruvorna. Arbetarna begära icke blott högre löner, utan minskad arbetstid, och därtill kommer i England ytterligare frågan om hela gruvrörelsens socialisering.

Före kriget hade Storbritannien en kolproduktion av i runt tal 250 miljoner ton, som åtgick till landets industri, till hushållningen och till export. Med den brist som under krigsåren uppstått och med de ökade kraven från den inhemska industrien anser man att för närvarande en produktion av cirka 300 miljoner ton skulle behövas, för att landet skall kunna hävda sin industriella och kommersiella ställning.

Kriget har decimerat antalet yrkesmässigt tränade gruvarbetare, och utlänningar vilja engelsmännen ej släppa ned i sina gruvor. Och medan en med hundra miljoner ton ökad produktion framstår som ett oundgängligt villkor för att Storbritannien skall kunna lösa de vittfamnande problemen att motarbeta arbetslösheten och öka exporten, begära gruvarbetarna att arbetsdagen skall förkortas med två timmar, arbetsveckan med en dag och att ackordarbete skall avskaffas.

Så kom den stora järnvägsstreiken, om vilken mera skall meddelas i en särskild artikelnotis i dagens nummer.

Stenkolsproduktionens prekära läge i de länder som förut varit leverantörer till Sverige har naturligtvis framkallat en mycket bevärsam situation även i vårt gamla fosterland. Nu har emellertid Sveriges regering ingripit och träff i underhandling med importörer och med de engelska myndigheterna. Möjligen måste import i stor skala från Amerika tillgripas som den enda räddande utvägen, trots de dyra fraktterna. Sveriges statsbanor äro dess bättre försedda för en tid framåt, men för landet i dess helhet anses förråden ej räcka längre än till årets slut.

• / /

Revolutionen, som skulle giva Tyskland fred, frihet och bröd, har ej infriat något av sina löften, ty de surrogat, som Åstadkommitte för att åtminstone till skenet infria dessa löften, äro alltför mindervärdiga för att kunna godtagas ens av majoritetens egna valmän.

Det elände, som oviltkorligen måste följa, då ordningen ersättes med tvegloshet, och som nu på många ställen är rådande, synes börja komma även entusiastiska bekännare av det gamla regeringssättet att tvivla på de egna idealens allena saliggörande verkan.

Versailletfreden har ej mycken likhet med den av majoriteten utlovade Wilsonfreden, och friheten tar sig uttryck i ett ständigt osäkerhetstillstånd, endast stundom avbrutet av öppna upprör. För att nedslå dessa måste å andra sidan tillgrips vanemakt och belägringstillstånd. Brödet slutligen tryter alldeles som under kriget, och som något nytt har tillkommit en kolbrist, vilken hotar att förlama det svaga industriella liv, som möjligen ännu kan fortleva trots de ständiga strejkerna.

Det är under sådana förhållanden av intresse att se, hur den regerande socialdemokratien småningom själv börjar inse, vart de hittills vidtagna åtgärderna lett.

Den tid kommer då man ej längre bryr sig om vänstersocialister, kommunister, socialister eller över huvud om något parti, utan då man sluter sig till den, som håller folket ur eländet.

Man må betänka, att varje revolution slutar med en diktatur.

Många av Europas länder äro för närvarande att levande åskådningsmateriel för huru det går, då löftena om det tusenåriga riket skola infrias. För de statsmän, som se sin förnämsta uppgift vara att till det yttersta uppfylla massans förcivna önskningar, kan åtminstone ej längre anföras som ursäkt, att de ej äro medvetna om de resultat, till vilka deras verksamhet kan leda.

Inom danska riksdagskretsar verserar i dagarna ett ganska uppseendeväckande förliudande angående förre ministerpresidenten och försvarsministern J. C. Christensens förhållande till en främmande makt år 1908.

Det förliudande, som alla riksdagens partier tala om, förskriver sig från den militära avvecklingskommissionen, som för någon tid sedan tillsattes för utredning av frågan om det danska befästningsväsendets upprätthållande eller nedläggande, och det är de socialdemokratiska medlemmarne, som här fått saken förd fram i ljuset, i det de enligt uppgift i försvarsdepartementets arkiv funnit dokument, enligt vilka dåvarande ministerpresidenten och försvarsministern J. C. Christensen under åren 1907—1908 sänt numera avlidne, dåvarande kaptenen Lütken, som skulle resa till Tyskland som danska arméns representant för att övervara en manöver, fullmakt i tyska generalstaben med förslag att upprätta en militärkonvention mellan Danmark och Tyskland samt med hemställan, att tyska generalstaben ville uttala sitt önskemål, hur Danmarks försvar närmast skulle ordnas, i händelse den biträdde militärkonventionen.

Med anledning av dessa rykten skriver herr Christensen själv i en tidning: "Jag har i fullt samförstånd med konungen sänt kapten Lütken till Berlin, vilket von Moltke givit anledning till. Lütken erbjöd ej någon militärkonvention eller någon militärförhandling. Tvärtom avvisade han en sådan konvention såsom skadlig för Danmark. Hans uppgift var att överbevisa von Moltke om att Danmark icke skulle ligga på lur för att anfalla Tyskland i ryggen vid ett kommande europeiskt krig och att vi ville inrätta vårt försvarsväsen för att försvara vårt territorium mot att bli kränkt av en eller annan makt, ty vi önskade vid den tid punkten undersöka, huruvida Danmarks neutralitet kunde bli erkänd av makterna."

OSTASIATISKA PROBLEM.

Under den amerikanska ratificeringsdebatten har man fått en mycket livlig påminnelse om Versaillesfredens världsomspännande betydelse. Medan förhandlingarna ännu pågingo stodo de rent europeiska problemen avgjort i förgrunden. Intresset koncentrerades övervägande på Frankrike och Tyskland och av övriga europeiska makter var det blott Italien som under Fiumeepisoden för en kort stund samlade uppmärksamheten. Av de utoeuropeiska stormakterna hade Amerika inga enskilda önskemål utom vi rnandet av Monroedoktrinen och Japan nöjde sig med att nicka sitt stumma bifall till konferensens beslut. Ändå skulle en av Pariskonferensens svåraste konflikter utkämpas just mellan Amerika och Japan och ännu in i de sista dagarna har det av diskussionen om Förenta Staternas ratificering av Versaillestraktaten kunnat förefalla som om konflikten vore olöslig. Att de japanska fredsdelegaternas gäfulla leende icke fick tolkas som tecken på medgörlighet blev klart då konferensen plötsligt hotades med en ostasiatisk Fiumekonflikt; inför president Wilsons hårdnackade motstånd lät Japan förstå att det var berett att liksom Italien lämna fredskonferensen, om det inte fick sina anspråk på Shantung erkända. Wilson måste gå efter. Men detta eftergivande har kommit surt efter. Och president Wilsons nu irakade sjukdom är säkerligen en följd av hans alltför ivriga arbete för traktatens godkännande i oförändrad form, en önskan vilken han säkerligen icke får uppfylld.

För Japan betyder Förenta Staternas godkännande av fredstraktatens bestämmelser om Shantung en verklig triumf. Man skulle komma i stor förlägenhet om man ville göra sannolikt att Japan gått med i kriget endast för att med sitt blod värna freden i yttersta östern. Då Japan utfärdade sin krigsförklaring mot Tyskland, meddelade greve Okuma att hans land icke önskade territoriella utvidgningar och i all synnerhet skulle låta sig angeläget vara att icke välla Kina några ombehag. Om den japanska diplomatien följt denna kompassnål under krigsårens arbete så är det minsta som kan sägas att man illa gjort sina beräkningar över kursen, ty vid fredsslutet står Japan som arvtagaren till alla de rikedomar som Tyskland tidigare med våld och hot tillskansat sig på Kinas bekostnad. Den konträra motsatsen mellan den av greve Okuma formulerade ståndpunkten och de japanska fredsdelegaternas hållning i Paris blir emellertid mycket lättförklarlig om man följer Japans diplomatiska aktion sedan kriget för dess del var avslutat i och med erövringen av de tyska besittningarne i Kina på hösten 1914. Att Amerika, som är Japans främsta konkurrent i Stilla havet, skulle bereda de japanska expansionssträvandena svårigheter, har den följande utvecklingen visat.

Under striden i senaten om ratificeringen har Kina förklarat sig först villigt att underteckna fredstraktaten, men under det uttryckliga förbehållet att senare hänskjuta sitt mellanhavande med Japan till nationernas förbund. Då detta villkor icke accepterades förklarade sig Kina förhindrat att underteckna traktaten. Med senatsutskottets beslut att tillsyrka ratificering av fredstraktaten utan något förbehåll angående de ostasiatiska problemen har Kina åtminstone för den närmaste tiden förlorat Amerikas stöd. Men de båda länderna ha lika starka anti-japanska intressen och det är icke utesluitet att en samverkan mellan dem kan ge ökad styrka åt det passiva motstånd som Kina kommer att resa mot den japanska penetrationen.

President Wilson, som en tid varit allvarsamt sjuk, uppgavs i måndags befinna sig något bättre.

Farmarena i Alberta, Saskatchewan och Manitoba synas komma att ena sig om en gemensam platform.

Sitt eget banér som politiskt aktiva ämna Manitobas farmare höja nästa onsdag, då ett försök att organisera Manitoba Grain Growers till ett politiskt parti skall göras. Det uppges, att de därvid skola komma att följa samma riktlinjer, som förut utstakats av farmarena i Saskatchewan. Här som annars är det tullfrågan som spelar rollen. Och det är klart som den klaraste dag, att Canadas farmare icke få ge sig någon ro, förrän denna fråga blivit löst tillfredsställande. Från det tullvänliga konservativa håll ha de ju intet stöd att påräkna i detta fall. De liberale ha icke varit tydliga nog. Farmarenas rätt är att säga öppet ifrån i denna angelägenhet, och ju förr och ju kraftigare de göra det, desto bättre.

Livsmedelssituationen.

Det torde vara hälsosamt för oss här i landet — både för myndigheter och enskilda bland befolkningen — att komma ihåg det sakförhållandet, att i stora delar av världen det fortfarande råder svält eller åtminstone brist. Så är förhållandet i så gott som hela sydöstra Europa, i Italien, i österrike, i Tyskland. Brödsädesskörden är visst icke så stor, som man tidigare antagit. Den amerikanska veteskörden, om också stor, uppfyller dock icke förväntningarne. Den indiska skörden är knapp, och det antages, att de australiska vetelager, som annars skulle kommit Europa till godo, komma att gå åt här. Den franska brödsädsskörden har ännu icke på långt när återuppnått normala mått; bristen på arbetskraft har där fortfarande utövat sitt reducerande inflytande. Det säges, att den tyska skörden varit ovanligt vacker, men krigsåren ha naturligtvis ej heller gått den spårlöst förbi. Slutligen gäller ju om den stora kornbod Europa normalt äger i Ryssland, att dess öppenhållande ej håller nästa år med något slags säkerhet kan påräknas: Det är, när allt hommer omkring, på Amerikas nåd Europas brödsädstillgång beror.

Vad vi ha att vänta.

Nya kometer upptäckta.

I samband därmed göras märkeliga uttalanden av professor Albert F. Porta.

Två kometer, att beteckna såsom 1919 b och 1919 c, upptäcktes den 15 och 22 aug. av den bekante amerikanske astronomen Metcalf.

Den första av dem befinner sig i nu mellan Cassiopeja och Svanen på gränsen till stjärnbilden Copheus. Inträdande i denna stjärnbild, beskriver den med ansenlig hastighet, på ett avstånd från jorden av blott omkring 0,2 solavstånd, en båge på himlavalvet, som, gående något på sidan om polstjärnan, omkring den 13 sept. når fram till Karlavagnen. Kometen, som vid upptäckten var av 8:de storleken, har tillväxt i ljusstyrka och är nu mellan 6:te och 7:de storleken samt torde kunna återfinnas med en vanlig teaterkikare. Den utgöres av ett tunt tocken utan tydlig kärna eller kometsvans. Enligt senast ingånget meddelande antages den vara identisk med komet 1847 no. 5.

Angående kometen 1919c var Metcalf vid upptäckten ej fullt säker på att det sedda objektet var en komet, vilket emellertid den 24 aug. konstaterades av Barnard å Yerkes-observatoriet.

Kometen, som torde vara ljussvag, befinner sig emellertid f. n. i närheten av stjärnan Arcturus. Den har sydlig rörelse och befinner sig på ansenligt avstånd (2,5 och 2,0) från jorden och från solen; till vilken den långsamt närmar sig.

Det har sagts från astronomiskt håll, att denna komet skall åstadkomma nya, stora s. k. solfläckar, vilka i sin tur anses komma att förorsaka stora rubbningar på jorden, vilka t. o. m. torde få karaktären av våldsamma katastrofer. Dessa skulle vi ha att förvänta någon gång redan mot slutet av detta år.

Särskilt har professor Albert F. Porta gjort en del upptäckter och uttalanden, vilka vi ansé desto mera beaktansvärda som denne framstående astronom särskilt är en känd iakttagare av solfläckar. Denna auktoritet förebådar allvarliga stormar, vulkaniska utbrott, jordbävningar o. s. v. Han önskar åtvarna en och var att på förhand bereda sig för orkaner och kolossala regnfall samt säger, att dessa störningar, på grund av situationen på vår planet, komma att bliva utan motstycke i all världens historia.

Professor Porta hänvisar till den yterst ovanliga position, i vilken planeterna i vårt solsystem skola samlas mot slutet av december månad i år. Bl. a. förklarar han, att sex av planeterna, Mercurius, Venus, Mars, Jupiter, Saturnus och Neptunus, skola alla bli i konjunktion på samma sida om solen samt grupperade tillsammans i den största planetliga, som de astronomiska annalerna veta om. Härtill kommer, att den kvarvarande planeten Uranus kommer att befinna sig på motsatta sidan av solen (till de andra) och sålunda kommer att öka situationens kritiska karaktär genom sin dragning i motsatt riktning mot de andra. Han säger vidare, att t. o. m. i de fall då blott två planeter befinna sig i en sådan position att de åstadkomma en förenad dragning på solen, de förorsaka solfläckar av moderat storlek. Då nu sju planeter förena sin dragningskraft, vilket blir fallet i december, så skall detta framkalla de högsta solfläckar, som finnas antecknade. Vilka följderna komma att bliva för vår jord, är omöjligt för t. o. m. de lärdaste astronomer att förutsäga.

Ett tecken, som tyder på att även Ontarios farmare beslutat låta mera direkt representera sig i legislaturen, är det sakförhållandet att Charles R. Mc Keown, som i 12 år varit konservativ medlem från Dufferin, föll igenom såsom kandidat vid den konservativa konventionen inom valkretsen. I hans ställe uppsattes såsom kandidat John Reburn, junior, som själv är farmare.

Samma öde, som nu nämnts beträffande McKeown, har rönts av flere konservativa, vilka utgjort stöd för Hearst regering. För varje dag drager sig antingen någon sådan ur valspelet frivilligt, eller ock blir förkastad av sina forna valmän.

Situationen torde bäst kunna sammanfattas sålunda, att om de liberale och farmarena **samarbeta** (ett önskemål som vi förut i denna tidning antytt), så kunna de vinna en del kretsar, däribland North Norfolk, som senast representerats av överste T. R. Atkinson.

Slutad Strejk.

Helt plötsligt och oväntat kom en uppgörelse, som gjort slut på den stora järnvägsstrejken i England.

Spänningen var brakt till det yttersta, och uppgörelsen kom som en lättnad.

Med intresse mottogos och med iver lästes alla underrättelser från London under senare delen av den senast gångna veckan. Man undrade, huru konflikten skulle lösas. Gruvarbetarnes ledare Robert Smillie profeterade, att inom en vecka skulle 50 procent av Storbritanniens kroppsarbetare gå sysslolösa. Flere försök till uppgörelse mellan de strejkande järnvägsarbetarne och premiärministern hade misslyckats. Det såg allt annat än lovande ut, då i ett nu hela situationen förändrades, i det Andrew Bonar Law lyckades vid en konferens med fackföreningarnes conciliationskomité arrangera ett nytt möte mellan premiärministern och de strejkandes exekutiva råd. Det mötet hölls på lördagen. Och under söndagen meddelades, att den stora järnvägsstrejken skulle avblåsas och de strejkande återgå till arbetet omedelbarligen.

Villkoren ha formen av en kompromiss. Arbetarne lovade att strax återupptaga arbetet. Underhandlingarne mellan de två parterna skola återupptagas med den förståelsen, att de måste avslutas under detta år. Avlöningarne skola stabiliseras vid deras nuvarande belopp intill den 30 sept. 1920, men de kunna tagas under nytt övervägande när som hälst efter 1 aug. i ljuset av då rådande förhållanden. Ingen fullvuxen person, tjänstgörande vid Storbritanniens järnvägar, skall avlönas med mindre än 51 shillings per vecka, så länge levnadskostnaderna befinna sig 110 procent över vad de voro före kriget. Vidare gingo unionmännen in på att arbeta i harmoni med de män, som antingen ej alls deltagit i strejken eller som återgått till arbetet före denna uppgörelse. Å andra sidan garanterades en fördomsfri behandling av de arbetare, som deltagit i strejken till dess slut. Restlöner skulle utbetalas vid arbetets återupptagande.

Innan denna nu angivna överenskommelse ingicks höll kabinettet ett sammanträde samt meddelade efteråt, att regeringen vidtagit mått och steg för mötandet av vilken situation som hälst. Men från alla håll medgives, att förtjänsten för strejkens lyckliga bringande till ett slut huvudsakligast bör tillerkännas transportarbetarnes federation samt män sådana som Arthur Henderson och John R. Clynes.

Insiktsfulla affärsmän beräkna nationens förlust genom denna strejk till 50,000,000 pund sterling. Regeringens kostnader under densamma torde belopa sig till 1,000,000 pund sterling om dagen. Och som bekant har den varat från 26 sept. till 6 okt.

Hett under sköldar.

"Rasstrid" på nära håll.

Från Tyndall, Man., kom i måndags afton underrättelse om en strid mellan galicier och från kriget hemvända soldater, vilken strid tog ganska allvarsamma dimensioner.

Förloppet beskrives av Fred Little, den anfallne soldaten, sålunda: Han kom in i U. Dolenuks butik, där också ett poolroom och en danshall finnes, samt kom där i dispyt med en bastärd (halfbreed), och denne anföll Little. Omedelbart anföllo han också av ett gäng av galicier, som spelade pool. Den ende canadiensare i rummet (utom Little) var E. Blue, som kom sin anfallne landsman till hjälp. Då de emellertid hade att hålla stånd mot ett fem gånger överlägset antal, sökte de bereda sig utträde ur lokalen. Men dörren befanns då vara låst. Nu blev det en strid för livet mot galicierna, vilka som tillbyggen begagnade biljardköer och buteljer. I allt fall höllo de två canadiensarne ut mot övermakten i 10 a 15 minuter. Slutligen sprängdes dörren utifrån av en annan från kriget kommen soldat, C. Brown, samt en mr. W. Tucker, och nu fingo galicierna ge upp mot de till fyra uppgående canadiensarne.

Dr. Bissett från Beausejour såg till de sårade, och dessa syntes egendomligt nog vara huvudsakligast att finna bland — de anfallande galicierna, vilket utgör ett nytt bevis på de fysiska såväl som de mentala rasolikheterna. Det anses, att galicierna (som i detta distrikt befinna sig i majoriteten) böra få sig en allvarlig framställning om vådan av att gå allt för demonstrativt till väga mot sina canadiensiska grannar. Ty en hel del oro befaras, om inte punkt genast sättes för tilldragelser av samma art som den nu relaterade.

Tyskland till Frankrike.

I sitt tal i deputeradekammaren förklarade franske finansministern Klotz nyligen, att Tyskland enligt fredstraktatens bestämmelser skall betala Frankrike 375,000 miljoner francs. Detta skall ske inom 36 år. Med räntor komme beloppet att slutligen uppgå till 463,000 miljoner.

Ministern påpekade, att detta ju vore en för Frankrike betydligt förmånligare uppgörelse än den som Tyskland föreslagit, enligt vilken tyskarne skulle betala "endast" 100,000 miljoner. Han tillade en försäkran, att de franska skattebetalarne icke skulle få sig pålagd en skattebörda som bör falla på de tyska skattebetalarne.

På många håll även inom ententen anser man, att Tyskland icke kan betala så ofantliga summor som fredstraktaten förutser. Det är också en ganska allmänt utbredd åsikt, att Frankrike måste göra statsbankrutt, om det icke lyckas avpressa Tyskland dessa hundratals miljarder.

I provinsen Valencia, Spanien, ha stormar, regn och svåra hagelbyar rått under sistliden vecka samt fullständigt isolerat vissa platser, däribland Cartagena. I Murcia, där vattenståndet uppgick till 7 fot, förstördes 20 hus.

Stålarbetarstrejken.

Oroligheter utbryta.

I en del stålverk har arbetet pågått utan avbrott enligt intyg av pålitlig korrespondent.

Telegrammen för i lördags meddelade, att allvarliga oroligheter utbröto i Gary, Ind., då tusentals strejkare och andra började kasta tegel och stenar mot polisen, sheriffens biträden och stadens brandsoldater. Milisen underrättades och ryckte ut men avlossade icke ett enda skott. Sårade i stort antal fördes till hospitalen. Fängelset fick också alla de inhyses, som kunde rymmas där.

I Pittsburgh, Pa., bedrevs striden vid den tredje strejkveckans ingång med all möjlig intensitet. William Z. Foster och hans medhjälpare i strejkens ordnande och ledning ha hela tiden sökt göra gällande, att de yttre tecknen till verksamhet i stålverken inom Pittsburgh distriktet var bara camouflage. Verken bullra och elda på med tjärpapper, så att röken bolmar ut i tjocka moln, sade man, men där uträttas ingenting.

Det föll sig svårt för tidningskorrespondenter att vinna tillträde för att inför publiken kunna framlägga verkliga fakta. Men slutligen lyckades Robert P. Smith, en korrespondent för Minneapolis Journal och en synnerligen trovärdig man, bereda sig tillträde. Förklädd som arbetare (detta för att icke väcka misstankar och kanske bliva ihjälslagen av strejksympatiserande arbetare, vilka befunno sig inom verken) kunde han rusa igenom de olika arbetslokalerna och sålunda få en iablick uti, huru det förhöll sig. Det var det stora Carnegieverket i Farrell, som han besökte och om vilket hans upplysningar alltså handla. Han säger: "Jag befann mig därinne länge nog för att bli övertygad om, att såvitt denna anläggning angår, så arbetas där verkligen och stål framställes i oerhörda kvantiteter".

Om alltså strejken å ena sidan fastslagit organisationens bland arbetarne styrka, så har den också lagt i dagen, att en industri av så stor betydelse som den ifrågavarande icke åtminstone helt och hållet är prisgiven åt de organiserade arbetarnes diktatur.

Domare E. H. Gary, chefen för Förenta Staternas stålkorporation, har varit inkallad inför senatens arbetskomité samt inför densamma förklarat, att strejken vore obefogad och ej hade sin grund i några som hälst mot arbetarne begångna orättvisor. Detta är naturligtvis hans ståndpunkt och såsom betecknande denna omtalas det här. Vad som är av ett allmänt intresse är det faktum, att stålkorporationens ledande män anse strejkens utgång såsom avgörande för frågan "closed or open shop".

Då strejkkomiténs sekreterare, William Z. Foster, förhördes av senatskomitén rörande sina revolutionärt socialistiska principer, vilka han utvecklat i av honom utgivna böcker, framkom han med den förklaringen, att "his views had changed". **Huru mycket** eller i vad avseende de ändrats, kunde man icke få ur honom. Det står alltså oppet att gissa hurudana de avancerat åt höger eller vänster.

Domare Gary är obeveklig i sin hållning, och så synas även strejkledarne vara i sin. Åtminstone var situationen sådan i måndags, då arbetarne sades hålla sina blickar skarpt riktade mot förbundshuvudstaden i hopp om avgörande inverkan från senatens ingripande.

Norges anslutning till nationsligan tillstyrkes av den för frågans förberedande tillsatta komitén.

Fyllnadsvalet 27 oktober. I en annan notis meddelas, att liberalerna i Assiniboia beslutat bekämpa Grain Growers kandidat vid fyllnadsvalet d. 27 dennes. Som där säges är Hon. W. R. Motherwell de liberales kandidat. Som bekant var det just denne man som grundlade Grain Growers Association i Saskatchewan och sammankallade den första konventionen 1901. Att han nu uppställer sig som motkandidat till Grain Growers speciella kandidat har sin grund däri, att Hon. Motherwell anser det oklokt av farmarena att uppträda såsom eget självständigt parti. I det fallet hyllar han alltså samman mening, som en gång var återgiven i denna tidning såsom mr. Hermansons i Buchanan.

Meningarne torde nog vara mycket delade i detta fall. Men det faktum kvarstår ju, att Grain Growers riskera en splittring inom sin egen organisation genom att uppträda som självständigt parti. Dock torde pätrycket i sinnena ha blivit alltför starkt under årens lopp för att nu kunna hindra, att detta "tredje parti" trädet in på arenan. Och det är vår mening, att om farmarena gå enigt i striden, så ha de alla utsikter att vinna. Tullfrågan är för dem av så stor vikt, att ett ärligt försök åtminstone bör göras — om det nämligen får anses såsom fastslaget, att det liberala partiet icke vill tillmötesgå farmarenas berättigade krav. I ej för hela farmarnäringen så ytterst viktig livsfråga som den om reciprociteten, om tullens upphävande på för farmaren absolut nödvändiga maskinerier kan man icke rimligtvis vänta, att de skola längre nöja sig utan ett kraftigt ingrepp. Så vitt vi kunnat uppfatta saken, är den allmänna meningen den, att Grain Growers skola vinna i Assiniboia. Men att en vaken enighet är av nöden, det är visst och säkert. Och vi antaga att det icke är utan ganska närgående känslor, som mången farmare skall vid fyllnadsvalet kasta sin röst mot en så uppskattad man som Hon. Motherwell. För riktningen av hela Dominionens politik i detta fall torde Assiniboiavalet bliva i ganska hög grad avgörande.

Direkt handelsförbindelse mellan Canada och Afrikas guldkust är starkt på tal.

Undersökningar sägas ha givit vid handen, att ett serum kan framställas och begagnas vid behandling av influensan, vilket betydligt minskar dödlighetsfallen.

HERMANSONS SLUTSVAR.

Buchanan, Sask., okt. 2, 1919.

Ärade Red. av S. C. T.

Försäkrande eder om att detta blir mitt sista inlägg i polemiken mellan eder f. d. redaktör, mr. N. F. Brown, och mig, sak samma vad som säges eller skrives i eder eller någon annan tidning, vill jag återigen bedja om plats för några får ord som svar på mr. B:s sista opus.

Vad angår mr. B:s försök att måla mig fientlig emot farmarnas och arbetarnas intressen lämnar jag det åt sitt eget öde. Jag kan dock underrätta mr. B. om att jag anser mig känna till farmarnas förhållanden bättre än han, och att jag har fullkomlig tillit till att de vilja sköta sina egna affärer utan ledning av mr. Brown eller hans gelikar. Angående värdet av mina politiska aktier, så bekymrar det mig icke det minsta. (Mr. B. behöver heller icke bekymra sig). Så fort som elektorerna i Canora äro missnöjda med mig som deras representant, behöva de endast säga så, och vägen är öppen för en mera antaglig person.

Mr. B. utmanar mig i alla fall till att uttala vad jag, i välvilja för honom själv, tänkte låta vila, när han säger att "några pängar för det nya tidningsföretaget kommer nog icke att mottagas från mr. Hermanson". Där ha vi vår skon klämmer. Det är just det faktum att jag **nekade** mr. B. det **financiella understöd** för hans nya tidning som han sporde mig om som är orsaken till att jag måste hudflängas, att jag måste målas som farmarhatare etc. Hade jag lovat honom **de pängar,** han önskade och begärde från mig, då hade jag nog undsluppit allt detta.

Jag förnekade också vid ett visst tillfälle att understödja hans bolsjevistiska åsikter. Detta var nog den egentliga början till vår "feud".

Jag tröstar mig dock med att jag icke är den ende svensken som blivit föremål för mr. B:s utvällande galla. Det är endast en kort tid sedan mr. O. L. Holmgren, när han gjorde en affärsresa genom västern, blev utpekat som "bondfängare" o. a. i S.C.T:s spalter. Axel J. Carlson var ju också för någon tid sedan föremål för en sån utskällning att det förvånar mig att han vågar visa sig bland svenskarna, endast därför att han var godtemplare. Jag kunde ju också nämna prof. Lager och andra, men det sagda får vara nog.

Att jag vid Round Lake mötet skulle på mr. B:s inrådan ha' "slopat" en krigsresolution, så visste mr. B. när han skrev det att detta var i kontrast med sanningen. Han vet mycket väl att en komité, bestående av mr. O. L. Holmgren, mr. Brown och undertecknad, blev utsedd att framlägga en lojalitetsresolution och att denna komité framlade **endast en resolution** och att ingen sådan slopades och vidare att intet **föreskrivet förslag** framställdes av **någon** medlem av denna komité.

Vördsammast

Albert Hermanson.

•

Med intagande av detta svar, vartill vi ansett mr. Hermanson fullt berättigad, avstänga vi nu allt vidare meningsutbyte med mr. Brown — vare sig detta skulle vara till hans fördel eller nackdel. Han kommer vi nu snart att utge sin egen tidning, och vi ha annat att ägna utrymmet åt, än att fylla det med polemik. Låt det också nu vara förstått, att vi — så långt detta blir oss möjligt — skola undvika all polemik hädanefter. Den bara rör upp sinnena utan att efterlämna några positiva resultat. Red.

De fallna soldaterna från Förenta Staterna skola hemfraktas och deras kroppar begravas i amerikansk jord.

Sarnia. Rev. William Ivens från Winnipeg hade ämnat hålla möte i city hall här som i går. Men på grund av starka påtryckningar från medlemmar av "Great War Veterans" har mayor Nebitt vägrat att upplåta lokalen för Ivens. Veteranerna säga sig ej ha något alls emot "trades and labor council", av vilken sammanslutning flere veteraner t. o. m. själva äro medlemmar. Deras animositet är därför att betrakta såsom riktad mot mr. Ivens personligen.

Sir Robert Borden, som nu är bortrest för sin hälsas vårdande, framlade före sin avresa ett program, vari han bl. a. förebådade hållandet i en snar framtid av en "imperial conference", vid vilken de skilda konstitutionella hindren för likställighet inom brittiska riket skola behandlas. I fråga om arbetarelagstiftning skulle de riktlinjer följas, som uttalats i nationsligans dokument. Världshandel skall sökas av Canada, och Dominionens hamnar och vattenvägar skola förbättras i detta syfte. Med avseende på rusdryckslagstiftningen uttalas den meningen, att provinserna böra ha självbestämningsrätt.

Ett etniskt kyrkomöte.

I Reval hölls 10—12 sept. ett kyrkomöte, det första i sitt slag, för den estländska evangelisk-lutherska landskyrkan. Det var sammansatt av präster och lekmän och hade en viktig uppgift vid ordnandet av de kyrkliga förhållandena i den nya republiken. Det efterföljdes av ett prästmöte den 13—16 september. Den estländska kyrkan hade två representanter vid kyrkliga mötet i Vadstena i början av augusti, och hade dess ledande man, biskopen i Reval, till gengäld inbjudit delegerade från svenska kyrkan till nämnda möten. Ärkebiskopen har till sådana delegerade utsett docenten Knut Westman, Uppsala, och kyrkoherde David Froste, Tyresö.

Avslag fick i parlamentet i Ottawa D. D. McKenzie å sin motion om tillsättandet av en parlamentskomité för att göra undersökningar i senaste valfusket med soldaternas röster. Femtiosex voro för och sjuttionio emot en dylik granskning.

Sju reservationer till det i Paris upprättade fredsdokumentet har i Förenta Staternas senat framlagts av senator Hoke Smith från Georgia, som är demokrat. Detta visar tydligt, att allt hopp om traktatens antagande utan reservationer är övergivet.

Svårt Rasuppror.

Skjuter på guvernören.

De inkallade soldaterna nerskjuta två negrer, vilka vägrat att åtlyda ordres.

I förgår å. d. sedan utbröto oroligheter mellan de vita och negrerna i Helena, Ark. De fortsatte under flere dagar, och på fredagen hade fem personer dödats och lika många sårats. Av allt att döma voro dessa vita. Upp till samma dag hade mer än 200 negrer arresterats av de militära myndigheterna, som sänt trupper till platsen. Mer än ett dussin negrer hade blivit dödade, och två andra nerskötos av soldaterna, då de vägrade att lyda orders.

Skott blevo under tumultet avlossade mot guvernör C. H. Brough samt mot överste Isaac Jenks, vilken kommenderade de tillkallade trupperna. På en fastighetshandlare O. L. Johnson sköt man tre olika gånger, och hans liv svävade i fara, då telegrammet härom avsändes. En uppgift i lördags var, att 19 personer dödats. En korpral fick nedre käken bortskjuten och en annan korporal träffades av ett skott i bröstet. Även till Hoopshart, en grannstad, utsträckte sig rasstriden, och där dödades en medlem av Helenas stadsråd, O. R. Lilly. Mer än 500 soldater inkallades och togo situationen i hand, och de senaste dagarne ha intet varit synligt om förnyade utbrott, vadan man kan antaga att lugnet är återställt. Men det glöder under.

En uppgift vill veta, att negrerna i Elaine sammangaddat sig och beslutat att 6 okt. döda alla vita i trakten.

Ett svensk-franskt "krigsbröllop".

Ett sådant firades för en månad sedan i Bourges, Frankrike, då korpralen i amerikanska armén Nils Widstrand gifte sig med fröken Marthe Dubeau.

Hr Widstrand, som är stockholmare och son till bokförläggare W. Widstrand, befann sig i Amerika vid krigsutbrottet och hörde till de svenskar, som därvid uttogos till krigstjänst.

Han gjorde bekantskap med sin tillkommande brud under ganska romantiska omständigheter. Tillsammans med några kamrater hade han i juli förra året blivit kommenderad att intaga en by i närheten av Soissons. Vid detta tillfälle inträffade den lilla truppen bland annat i ett hus i nämnda by och tillfångatog en del tyskar samt burade in dem i en källare. När detta var undanstökat, uppenbarade sig tvenne damer, en äldre och en yngre, vilka tyskarna hållit fångna i samma hus, och vilka nu med överväldigande tacksamhet hälsade amerikanerna och bland dem den unge svensken som befriare. Den yngre av de två damerna, fröken Dubeau, var dotter till en fransk kapten, bosatt i Versailles, men stupad vid Soissons, och dottern hade ej velat lämna platsen, förrän hon fått faderns grav i ordnad. Som tecken på sin erkänsla förärade hon hr Widstrand en ring, sedermera följde korrespondens och slutligen förlovning och giftermål. Det unga paret befinner sig för närvarande på bröllopsresa till brudens släktingar i södra Frankrike. Hr. Widstrand, som under sin krigstjänst upprepade gånger utmärkt sig genom mod och tapperhet, varit sårad och sedan åter intagit sin plats i ledet o. s. v., har icke sina framtidsplaner fullt klara ännu. Troligen kommer han först att återvända till Amerika för att där fränträda sin tjänst, och möjligen bosätter han sig sedermera i Frankrike.

Norsk vattenfallsaffär.

Amtmannen i Vestfold meddelar att de en längre tid mellan Vestfoldfylkets elektricitetskomité och firman Tresenow Frizöe förda förhandlingarna om fylkets förvärvande av firmans kraftkällor och elektriska anläggningar samt firmans aktier i aktiebolaget Skollenberg har lett till en överenskommelse, som kommer att föreläggas ett extra fylkesting och kommunalstyrelserna i fylkets städer till eventuellt godkännande. Kopesumman för firmans egna anläggningar och vattenfall är elva miljoner kronor. För firmans aktier i Skollenberg är priset parti. Fallen och kraftanläggningarna i Larvik medfölja icke i köpet.

Trådlös på större båtar.

Enligt vad Göteborgs Dag